

Europos Sąjungos
Taryba

Liuksemburgas, 2022 m. birželio 21 d.
(OR. en)

10345/22

SUSTDEV 110
ONU 85
EDUC 251
DEVGEN 124
ENV 622
AG 68

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
data: 2022 m. birželio 21 d.
kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 9992/22

Dalykas: Švietimo siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo transformatyvus vaidmuo kaip esminė priemonė darnaus vystymosi tikslams (DVT) pasiekti
– Tarybos išvados (2022 m. birželio 21 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl švietimo siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo transformatyvaus vaidmens kaip esminės priemonės darnaus vystymosi tikslams (DVT) pasiekti, kurias Taryba patvirtino 2022 m. birželio 21 d. įvykusiame 3885-ajame posėdyje.

Tarybos išvados dėl švietimo siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo transformatyvaus vaidmens kaip esminės priemonės darnaus vystymosi tikslams (DVT) pasiekti

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA

1. Dar kartą patvirtina, kad Europos Sąjunga (ES) ir jos valstybės narės išlieka tvirtai įsipareigojusios įgyvendinti Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. bei jos darnaus vystymosi tikslus (DVT), taip pat kitus svarbius daugiašalius susitarimus ir dokumentus, įskaitant Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos, Adis Abebos veiksmų darbotvarkę, Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programą ir Biologinės įvairovės konvenciją, kuriais jos ir toliau vadovaujasi vykdydamos savo veiksmus tiek vidaus, tiek išorės lygmeniu. Jie yra Europos žaliojo kurso ir Europos konsensuso dėl vystymosi įgyvendinimo pagrindas.
2. Primena savo 2017 m. birželio mėn. išvadą „Tvari Europos ateitis. ES atsakas į Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m.“, savo 2019 m. balandžio mėn. išvadą „Siekiant vis darnesnės Sąjungos iki 2030 m.“, savo 2019 m. gruodžio mėn. išvadą „Sukurti tvarią Europą iki 2030 m. Iki šiol padaryta pažanga ir tolesni veiksmai“, savo 2021 m. birželio mėn. išvadą „Visapusiškas požiūris siekiant sparčiau įgyvendinti JT darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. Tobulinamasis atkūrimas po COVID-19 krizės“, 2018 m. spalio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadą, taip pat Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginę programą siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.) ir dar kartą patvirtina jose priimtus įsipareigojimus.

3. Be to, pabrėžia prioritetą kolektyviai įgyvendinti 4-ąją DVT ir tai, kad svarbu visiems vaikams ir jaunimui, įskaitant mergaites ir moteris, taip pat pažeidžiamiausius ir marginalizuotus dėl skurdo, perkėlimo ar ligos asmenis, užtikrinti visuotinę, teisingą ir įtraukią prieigą prie kokybiško švietimo bei mokymo ir saugios mokymosi aplinkos, be kita ko, ekstremaliųjų situacijų ir krizių atvejais, nes taip prisidedama prie tvirtesnio pagrindo darniam vystymuisi, mažinama nelygybė, įskaitant lyčių nelygybę, ir mažinamas skaitmeninis atotrūkis. Šiuo atžvilgiu reiškia susirūpinimą dėl pandemijos sukeltų švietimo sutrikdymų ir pabrėžia, kad svarbu kurti atsparias švietimo sistemas, suteikiant tinkamą infrastruktūrą ir išteklius.
4. Pabrėžia, kad platesnės ES piliečių paramos ir įsitraukimo didinimas yra esminis tam, kad ES ir jos valstybės narės pasiektų DVT ir realizuotų Darbotvarkę iki 2030 m.; todėl pabrėžia, jog svarbu užtikrinti, kad asmenys turėtų pakankamai kompetencijų (įskaitant žinias, įgūdžius, požiūrius ir vertybes), kurių reikia, kad jie galėtų apmąstyti savo vaidmenis, padaryti sąmoningus pasirinkimus ir tapti pokyčių subjektais tiek individualiai, tiek kolektyviai, kad būtų kuriamos tvarios, įtraukios ir klestinčios visuomenės.
5. Mano, kad švietimas siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo turi didelį transformatyvų potencialą mūsų visuomenėms, gerovei, ekonomikoms ir vartojimo įpročiams, todėl jis yra būtinas siekiant, kad ES ir pasaulis būtų tvaresni. Todėl pabrėžia jos kardinalų vaidmenį realizuojant visą Darbotvarkę iki 2030 m., kuri yra neatskiriama 4-ojo DVT dalis ir itin svarbi visų kitų DVT įgalinamoji jėga, taip pat inovacijų, atsigavimo, atsparumo ir transformatyvių veiksmų varomoji jėga.
6. Išreiškia savo visapusišką įsipareigojimą rėalizuoti 4.7 tikslą ir pripažįsta, kad svarbus UNESCO atliktas darbas pagal dokumentą „Švietimas iki 2030 m. Veiksmų programa“ ir Berlyno deklaraciją dėl švietimo siekiant darnaus vystymosi, įskaitant Švietimo siekiant darnaus vystymosi veiksmų gaires, UNECE darbas – pagal jos švietimo siekiant darnaus vystymosi strategiją ir jos atnaujintą veiksmų programą, taip pat Europos Tarybos, įskaitant Šiaurės ir Pietų centrą, darbas – pagal tokias priemones kaip Demokratinės kultūros kompetencijos orientaciniai metmenys (RFCDC); primena Maastrichto deklaracijos dėl švietimo tikslus ir 2010 m. gruodžio mėn. Tarybos išvadas dėl švietimo tvariam vystymuisi, kurios yra šių išvadų rengimo pagrindas.

7. Pripažįsta švietimą siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo Europoje tebeveikiančią pozityvią dinamiką, visų pirma pabrėždama 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos išvadas dėl jaunimo, kaip pokyčių dalyvio, įsitraukimo siekiant apsaugoti aplinką skatinimo siekiant apsaugoti aplinką ir 2022 m. birželio 16 d. Rekomendaciją dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, kurios apima pagrindines švietimo siekiant darnaus vystymosi sritis, ir pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad besimokantys asmenys turėtų būtinų žinių, įgūdžių, požiūrių ir vertybių sudėtingiems iššūkiams spręsti, pavyzdžiui, klimato kaitai, ir taptų pokyčių įgyvendintojais kaip atsakingi pasaulio piliečiai; šiuo atžvilgiu taip pat palankiai vertina šiuo metu vykstantį procesą siekiant parengti naują Europos deklaraciją dėl globalaus švietimo iki 2050 m., globojant Europos globalaus švietimo tinklui (GENE), kuri turi būti užbaigta 2022 m. lapkričio mėn.
8. Mano, kad visos šios sąvokos – „mokymasis siekiant aplinkos tvarumo“, „mokymasis siekiant žaliosios pertvarkos“, „švietimas ir sąmoningumo ugdymas vystymosi klausimais“, „pasaulinis (pilietiško) švietimas“, „švietimas siekiant pilietiško ir tarptautinio solidarumo“ – yra neatsiejama švietimo siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiško dalis: jomis puoselėjamas darnus vystymasis ir darni gyvensena, žmogaus teisės, lyčių lygybė ir visų moterų bei mergaičių įgalėjimas, kartu skatinant aplinkos ir biologinės įvairovės apsaugą ir solidarumo, taikos bei nesmurtavimo kultūrą, pasaulinį pilietišumą ir kultūrų įvairovės bei kultūros indėlio į darnų vystymąsi branginimą. Pripažįsta jų kaip tokių indėlių pasiekiant Darbotvarkės iki 2030 m. 4. 7 tikslą, taip pat 12.8 ir 13.3 tikslus, kartu pripažįstant švietimo modelių įvairovę nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis.
9. Mano, kad švietimas siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiško turėtų subalansuotai ir integruotai apimti tris pagrindinius darnaus vystymosi ramsčius – ekonominį, socialinį ir aplinkos,– ypač akcentuojant DVT tarpusavio sąsajas ir sinergijas, ir akcentuoja, kad kompleksiniai Darbotvarkės iki 2030 m. klausimai, visų pirma geras valdymas, teisinė valstybė, demokratija ir veiksmingos bei atskaitingos institucijos, taip pat lyčių lygybė ir visų moterų bei mergaičių įgalėjimas, turėtų būti atspindėti kaip tokie švietimo siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiško srityje. Šis visapusiškas švietimo siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiško pobūdis padeda ugdyti besimokančiųjų svarbiausius universaliuosius gebėjimus.

10. Taip pat mano, kad švietimas siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo, kai tinkama, turėtų būti įtrauktas kaip pagrindinių principų ir vertybių rinkinys, universaliai aktualus visais formaliojo, neformaliojo švietimo ir savaiminio mokymosi lygmenimis ir visais švietimo dalykais, siekiant pagrindinio tikslo – akcentuoti informuotumo didinimą, kritinį mąstymą, inovacijas, gebėjimą prisitaikyti prie būsimų pokyčių ir ilgalaikę atsakomybės ateities kartų atžvilgiu perspektyvą, kaip išdėstyta naujojoje Europos klimato kaitos ir darnaus vystymosi kompetencijos programoje „GreenComp“.
11. Akcentuoja, kad švietimas siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo yra neatsiejama mokymosi visą gyvenimą proceso dalis, ir pabrėžia, kad neformalusis ir savaiminis mokymasis tokiu būdu gali prisidėti prie švietimo siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo ir kad kultūros institucijos, įskaitant žiniasklaidą, muziejus ir bibliotekas, taip pat vietos valdžios institucijos ir bendruomenės, pilietinė visuomenė ir darbdaviai šiuo atžvilgiu visi yra itin svarbūs veikėjai.
12. Pabrėžia, kad valstybės tarnautojų su darnumo klausimais susijusių kompetencijų ugdymas yra itin svarbus žingsnis siekiant stiprinti viešojo administravimo institucijų gebėjimus įgyvendinti Darbotvarkę iki 2030 m. ir užtikrinti tolesnį DVT integravimą į viešąją politiką bei politikos darną.
13. Pripažįsta, kad reikia įvaldyti ir visapusiškai išnaudoti skaitmeninių technologijų, įskaitant dirbtinį intelektą, potencialą tam, kad būtų tobulinamas švietimas siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo, pavyzdžiui, pasitelkiant atvirusius švietimo išteklius, atvirojo mokslo ir e. mokymosi priemones ir infrastruktūrą, kartu pripažįstant, kad reikia mažinti skaitmeninių technologijų poveikį aplinkai, visapusiškai gerbti ir saugoti žmogaus teises ir puoselėti skaitmenos naudojimo sveikatą bei mažinti skaitmeninę atskirtį.
14. Akcentuoja, kad pastangomis plėtoti švietimą siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo turėtų būti siekiama informuoti visą visuomenę, ypač jaunimą, ir pažeidžiamiausiose ir marginalizuotose padėtyse esančius asmenimis, atokiose ir kaimo vietovėse gyvenančius žmones, užtikrinant lyčių lygybę bei nediskriminavimą ir panaikinant atotrūkius tarp šalių bei jų viduje, taip pat tarp kartų.

15. Pabrėžia, kad svarbu informuotumą ir švietimą darnaus vystymosi klausimais matyti pasaulinėje perspektyvoje, akcentuojant didesniųjų dabarties iššūkių tarpusavio sujungtumą, tokiu būdu puoselėjant aktyvų pasaulinį pilietiškumą, kuriuo būtų propaguojamas pasaulinis teisingumas sprendžiant pasaulinės nelygybės problemas.
16. Palankiai vertina reikšmingą ES pasiektą pažangą dėl švietimo siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo, įskaitant stipresnį švietimo siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo teikimą visais lygmenimis valstybėse narėse, gilesnį ministerijų ir nacionalinių agentūrų bendradarbiavimą, tinkamų mechanizmų ir priemonių projektavimą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos plėtoti švietimą siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo, ir stipresnį koordinavimą regioniniu, nacionaliniu ir europiniu lygmenimis.
17. Prašo valstybių narių, kai tikslinga, ir atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes:
 - a) spartinti ir stiprinti darnių, įtraukių ir koordinuotų nacionalinių strateginių požiūrių ir kitų iniciatyvų dėl švietimo siekiant darnaus vystymosi, pasaulinio pilietiškumo ir susijusių darbotvarkių, rengimą, laikantis DVT 4.7 tikslo. Atnaujinti esamą politiką, ypatingą dėmesį skiriant naujausiam mokslui, didinti paramą įvairiems suinteresuotiesiems subjektams, dalyvaujantiems švietimo siekiant darnaus vystymosi, pasaulinio pilietiškumo ir susijusių darbotvarkių srityje, taip pat remti ir plėtoti formaliojo bei neformaliojo švietimo įstaigų sąveiką ir bendradarbiavimą;
 - b) sudaryti palankesnes sąlygas tarpministerinėms, tarpžinybinėms ir suinteresuotųjų subjektų daugeto iniciatyvoms, laikantis veiksmų visais valdžios lygmenimis ir visos visuomenės požiūrio;
 - c) gilinti valstybių narių bendradarbiavimą švietimo siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo srityje, sudarant palankesnes sąlygas toliau dalytis gerąja patirtimi ir ją pasinaudoti, be kita ko, pasitelkiant Europos globalaus švietimo tinklą (GENE);
 - d) paprašyti tvarumo klausimais įsitraukusius jaunuolius, kaip nuolatinius ir svarbius suinteresuotuosius subjektus, aktyviai kaip bendrakūrius dalyvauti rengiant švietimo politiką ir mokymo programas.

18. Ragina Europos Komisiją toliau remti švietimą siekiant darnaus vystymosi, pasaulinio pilietiškumo ir susijusių darbotvarkių, įskaitant mokymąsi siekiant aplinkos tvarumo, visų pirma pasitelkiant programą „Erasmus+“, Europos komandos iniciatyvas, programą LIFE bei Švietimą ir sąmoningumo ugdymą vystymosi klausimais (DEAR). Todėl prašo Komisijos tęsti svarstymus siekiant suteikti platesnę prieigą prie DEAR finansavimo, kaip būdą didinti programos poveikį.
19. Prašo Komisijos ir valstybių narių, laikantis Europos komandos požiūrio, dedant su DVT suderinto tvaraus atsigavimo rėmimo pastangas, stiprinti bendradarbiavimą švietimo siekiant darnaus vystymosi, pasaulinio pilietiškumo ir susijusių darbotvarkių, įskaitant mokymąsi siekiant aplinkos tvarumo, srityje su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis bei įstaigomis, pavyzdžiui, su Europos Taryba, UNESCO ir UNECE, propaguoti švietimą siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo daugiašaliuose forumuose ir renginiuose, visų pirma Aukšto lygio politiniame forume ir G20, atsižvelgiant į ypatingai svarbų vaidmenį, kuris G20 Romos vadovų deklaracijoje priskirtas švietimui siekiant darnaus vystymosi, ir remti UNESCO ir ECOSOC sąsajų stiprinimą bei kompleksinį švietimo siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo integravimą į Jungtinių Tautų sistemos veiklą. Šiuo atžvilgiu 2022 m. rugsėjo mėn. Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus šaukiamas Švietimo transformavimo aukščiausiojo lygio susitikimas, kuris yra viena iš pagrindinių mūsų bendros darbotvarkės iniciatyvų, suteikia svarbią galimybę sustiprinti pasaulinį įsipareigojimą švietimo siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo srityje, ir tas susitikimas turėtų išryškinti švietimo atliekamą pagrindinį vaidmenį įgyvendinant visą Darbotvarkę iki 2030 m. apskritai.
20. Palankiai vertina mokymosi siekiant tvarumo integravimą ir tai, kad švietimo bei mokymo sektoriui reikia reaguoti į visaapimančius žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslus pagrindinėse transformatyviose ES politikos srityse ir Komisijos komunikatuose, pavyzdžiui, naujajame europiniame bauhauze, programoje „Erasmus+“, Europos įgūdžių darbotvarkėje, Europos universitetų strategijoje ir Europos švietimo erdvėje, ir ragina Komisiją toliau integruoti švietimą siekiant darnaus vystymosi, pasaulinio pilietiškumo ir susijusių darbotvarkių į visas atitinkamas veiksmų sritis.

21. Prašo Komisijos ir valstybių narių, laikantis Europos komandos požiūrio, stebėti ES pažangą švietimo siekiant darnaus vystymosi, pasaulinio pilietiškumo ir susijusių darbotvarkių srityje, siekiant užtikrinti, kad įgyvendinimas būtų nuolat tobulinamas nė vieno nepaliekant nuošalyje, įdiegti vertinimo sistemas, kai tinkama, taikant esamas stebėsenos priemones, kartu vengiant pastangų dubliavimo, bei ataskaitų teikimo pareigas, ir stiprinti vertinimo mokslinius tyrimus. Taip pat prašo Komisijos toliau darniai ir sistemingai propaguoti švietimą siekiant darnaus vystymosi, pasaulinio pilietiškumo ir susijusių darbotvarkių, laikantis DVT 4.7 tikslo, *inter alia*, remiant Tarybos rekomendacijos dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi įgyvendinimą, ir išnagrinėti galimybes įtraukti 4.7 tikslo rodiklius į ES DVT ir švietimo rodiklių rinkinius.
22. Visapusiškai remia besivystantį procesą, kuriuo siekiama parengti naują europinę deklaraciją dėl globalaus švietimo Europoje iki 2050 m., kuri bus grindžiama padaryta pažanga ir padės stiprinti švietimą siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo ES.
-